

Europejski System Transferu i Akumulacji Osiągnięć – ECTS

Budowanie i weryfikacja programów
kształcenia w świetle nowych
regulacji

Warszawa, 20.I.2012

Jolanta Urbanikowa

Źródła

- ❑ Ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym 27.VII.2005 z późn. zmianami obowiązującymi od 1.X.2011
- ❑ Red. E. Chmielecka, Autonomia programowa uczelni – ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, MNiSzW 2010;
- ❑ A. Kraśniewski, Jak przygotować programy kształcenia zgodnie z wymaganiami KRK dla szkolnictwa wyższego;
- ❑ ECTS – przewodnik dla użytkowników, FRSE 2009;
- ❑ Standardy i wskazówki dotyczące zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym, ENQA 2005;
- ❑ Ramowa struktura kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, Warszawa 2005;
- ❑ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, 2008

Po co Ramy?

- Proces Boloński => Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego
- EOSzW = jakość, zaufanie, oraz sic! realizacja postanowień Konwencji Lizbońskiej 1997=> uznawanie kwalifikacji
 - Porównywalność (nie ekwiwalencja)
 - Sprawiedliwe uznanie kwalifikacji
 - Narzędzia:
 - ECTS & efekty kształcenia
 - Supplement do Dyplomu

Po co Ramy?

- ❑ Rozmaitość świadectw, dyplomów, tytułów;
- ❑ Filary Unii Europejskiej: przepływy m.in. pracowników
- ❑ strategia lizbońska: gospodarka oparta na wiedzy => mobilność (zawodowa i akademicka); globalizacja, wyzwania demograficzne etc. etc...
- ❑ Uczenie się przez całe życie
- ❑ Europa 2020 – *benchmark* co najmniej 40% osób w wieku 30 – 34 wykształcenie wyższe

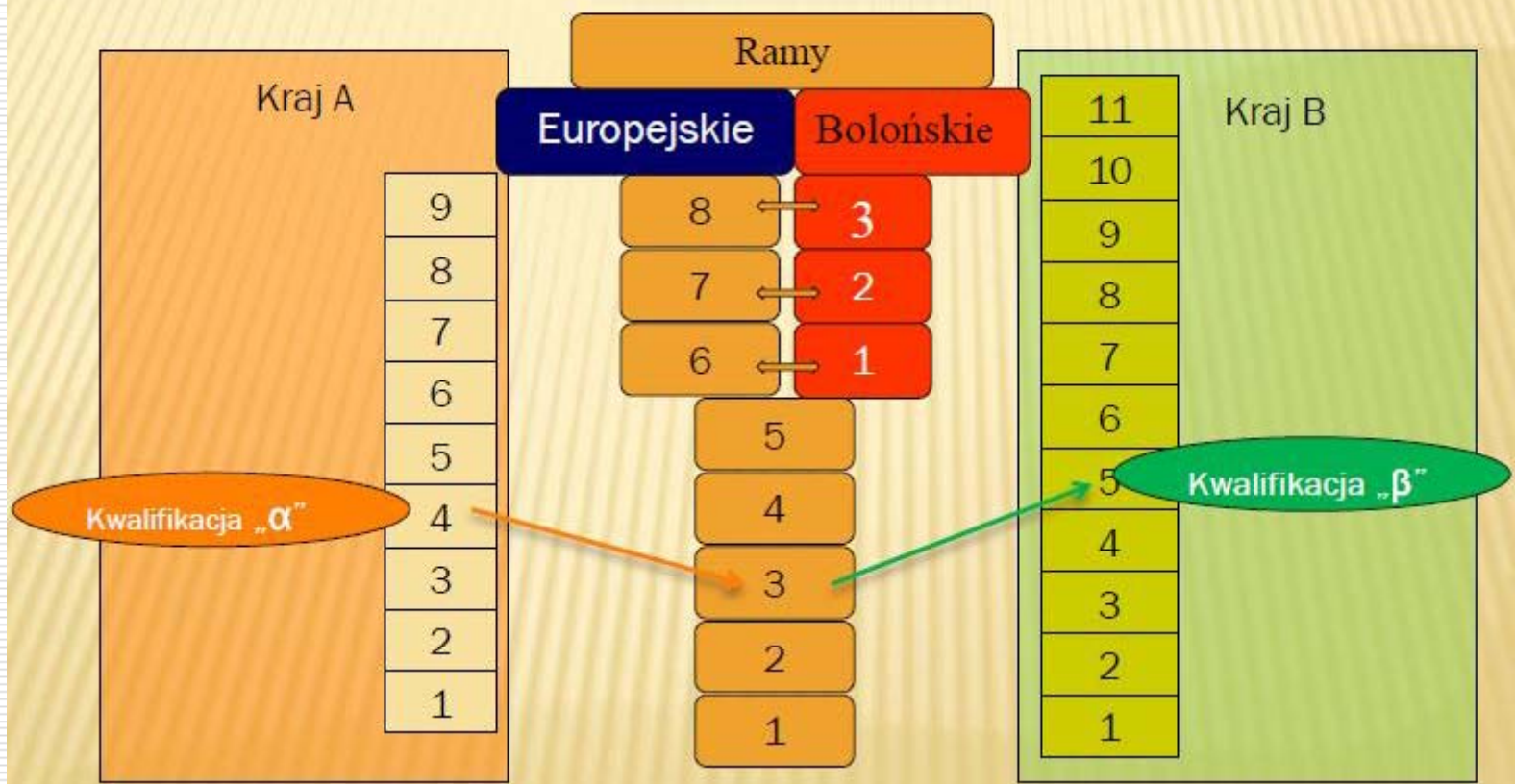

Po co Ramy?

- Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, Bergen 2005
 - 3 poziomy: wymagania dla kwalifikacji nadawanych na danym poziomie kształcenia, w kategoriach efektów kształcenia
- Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK) dla Uczenia się przez całe życie, 2008
 - 8 poziomów: wymagania dla kwalifikacji nadawanych na danym poziomie kształcenia, w kategoriach efektów kształcenia
 - „narzędzie przekładu” kwalifikacji

ODNIESIENIE KWALIFIKACJI KRAJU A DO KWALIFIKACJI KRAJU B

(„przeliczenie” kwalifikacji, „znalezienie odpowiednika”)

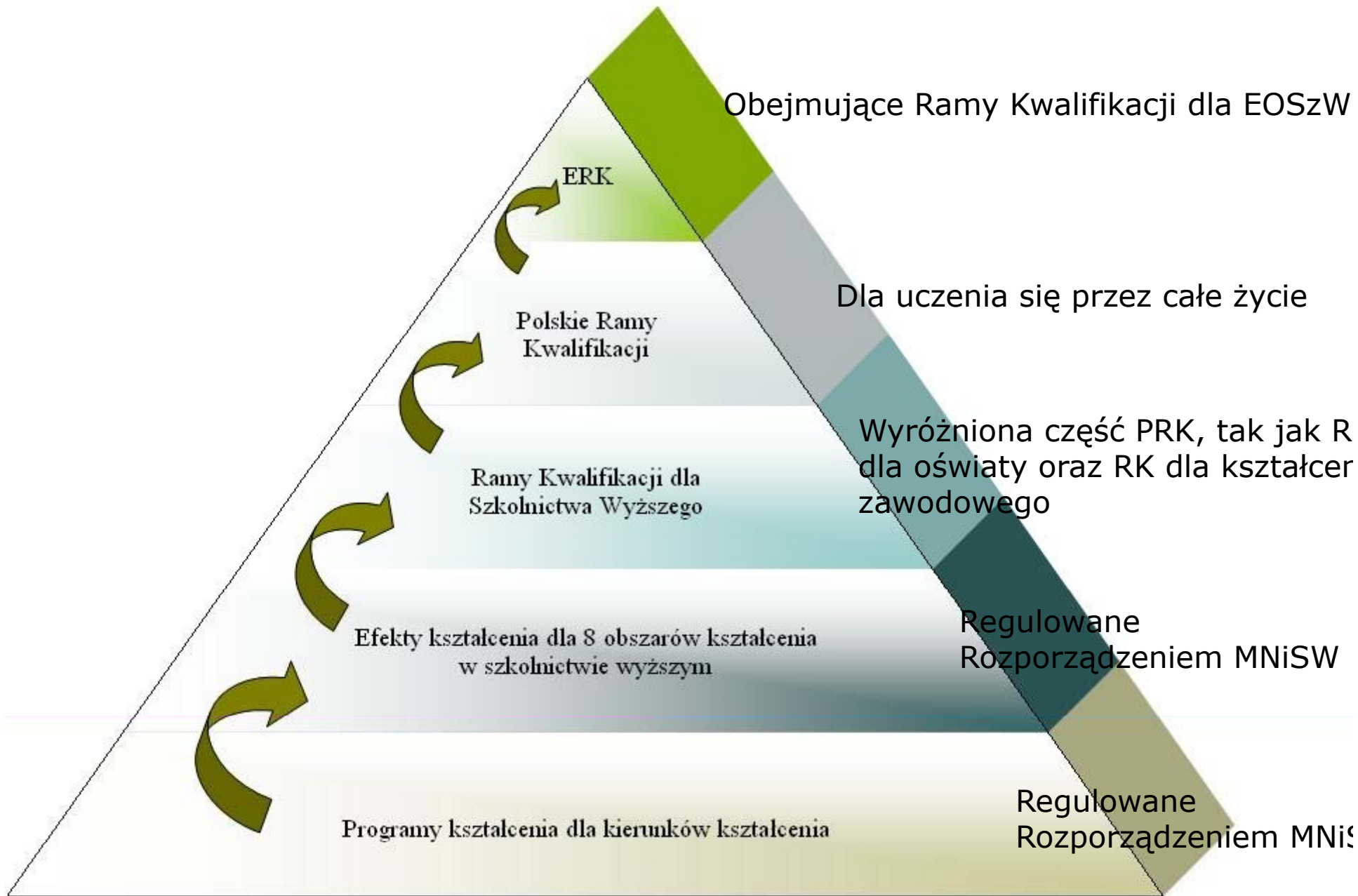
ERK dla uczenia się...

- ❑ ERK spójne z RK dla EOSzW
- ❑ 8 poziomów kształcenia
- ❑ Deskryptory poziomów (wymagania) w kategoriach efektów kształcenia
 - w trzech obszarach: wiedzy, umiejętności i innych kompetencji
- ❑ Harmonogram działań:
 - 2010 – odniesienie ram krajowych do europejskich
 - 2011 – raport referencyjny
 - 2012 – na dyplomach (świadectwa) numer poziomu ERK i KRK

Efekty kształcenia

- Najmniejszy wspólny mianownik (*building block*)
 - systemów kwalifikacji
 - kwalifikacji (dyplomów, świadectw)
 - programów kształcenia
- Przejaw podejścia w kształceniu zorientowanego na studenta (*student-centred*)
 - W powiązaniu z ECTS określającym nakład pracy

Definicje

Ustawa art.2.1:

Program kształcenia - opis określonych przez uczelnię **spójnych efektów kształcenia**, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, oraz **opis procesu kształcenia**, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych **modułów** tego procesu **punktami ECTS**

Definicje

Program kształcenia:

Dla określonego kierunku i poziomu kształcenia oraz dla określonego profilu lub profili kształcenia obejmuje

- opis zakładanych efektów kształcenia (niezależny od formy studiów)
- opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania tych efektów kształcenia (zależny od formy studiów)

Definicje

Kierunek studiów:

Wyodrębniona część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowana w uczelni w sposób określony przez program kształcenia

Punkty ECTS:

Punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia

Definicje

Obszar kształcenia:

Zasób wiedzy i umiejętności z zakresu jednego z obszarów wiedzy określonych w przepisach (...)

KRK dla Sz W:

Opis, poprzez określenie efektów kształcenia, kwalifikacji zdobywanych w polskim systemie szkolnictwa wyższego

Efekty kształcenia:

Zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia przez osobę uczącą się

Kwalifikacja (I, II, stopnia):

Efekt kształcenia na studiach (I, II stopnia) zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego (...) potwierdzonego odpowiednim dyplomem

Definicje

Moduł kształcenia

- zajęcia lub grupa zajęć z przypisanymi efektami kształcenia oraz liczbą punktów ECTS
- szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów
 - typowy przedmiot
 - „praktyka”, „zajęcia w terenie”
 - zbiór przedmiotów obowiązkowych dla określonej specjalności lub specjalizacji w ramach kierunku studiów
 - zestaw przedmiotów o określonej łącznej liczbie punktów ECTS wybrany przez studenta spośród przedmiotów należących do określonego, większego zbioru
 - Itp..

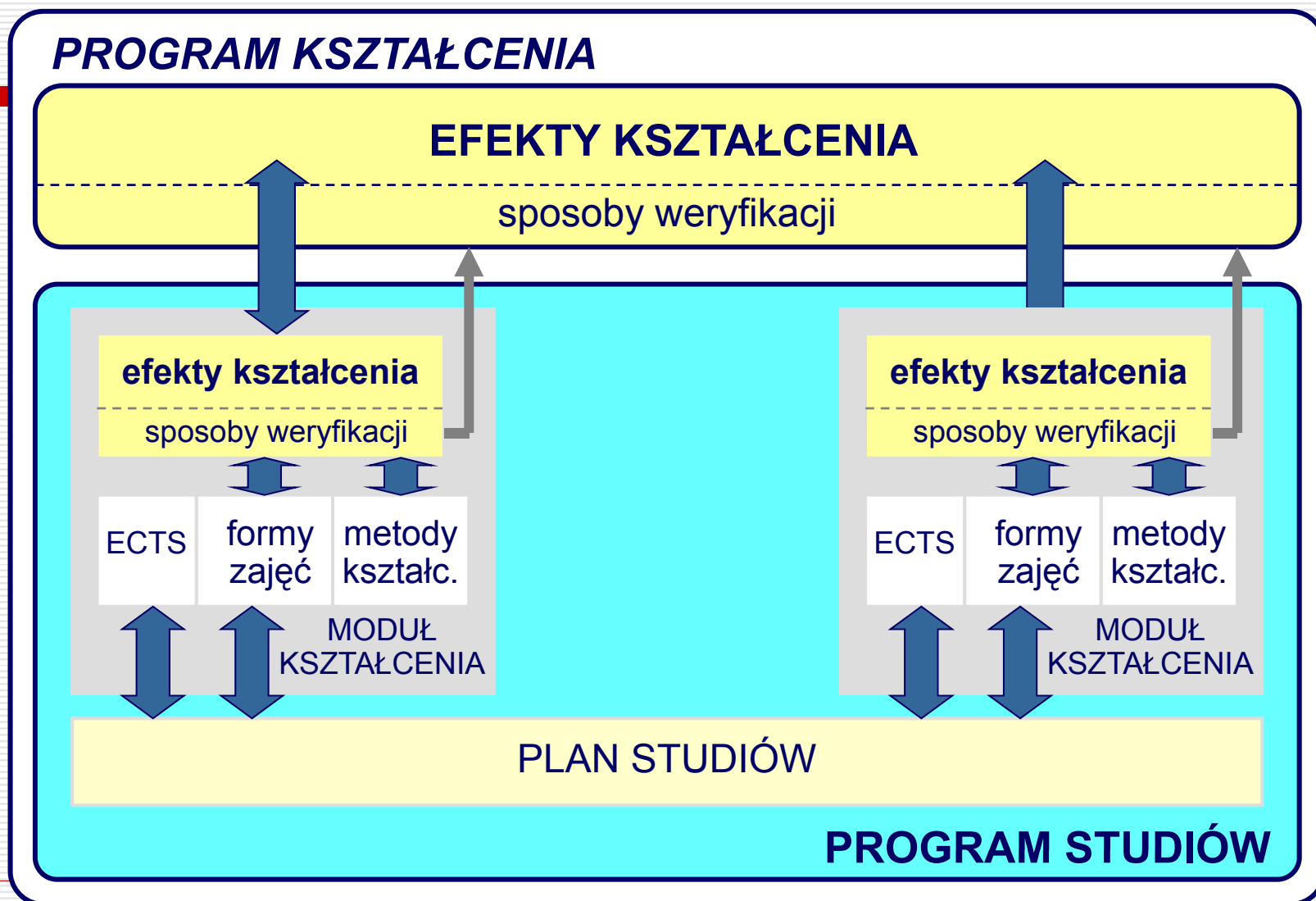

Definicje

Program studiów

- opis modułów kształcenia wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów punktami ECTS, opisem zakładanych efektów kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiąganym przez studenta
- plan studiów

A. Kraśniewski „Jak przygotowywać...?”

Budowanie programu kształcenia

- Projektowanie
 - Koncepcja i cele programu w oparciu o badania prowadzone w jednostce
 - Analiza możliwości kadrowych i finansowych oraz potrzeb uczelni i interesariuszy zewnętrznych (rynek pracy, pracodawcy...)
 - Wizja miejsca absolwenta na rynku pracy określona przy współpracy nauczycieli akademickich, studentów, absolwentów, partnerów społecznych ...
 - Określenie wymagań: efekty kształcenia plus ECTS
 - Metody i formy kształcenia oraz metody weryfikacji osiągnięcia efektów
 - Infrastruktura i zasoby (w tym informacyjne)
 - Konkurencyjność i atrakcyjność programu
 - Doświadczenia, tendencje zagraniczne

Budowanie...

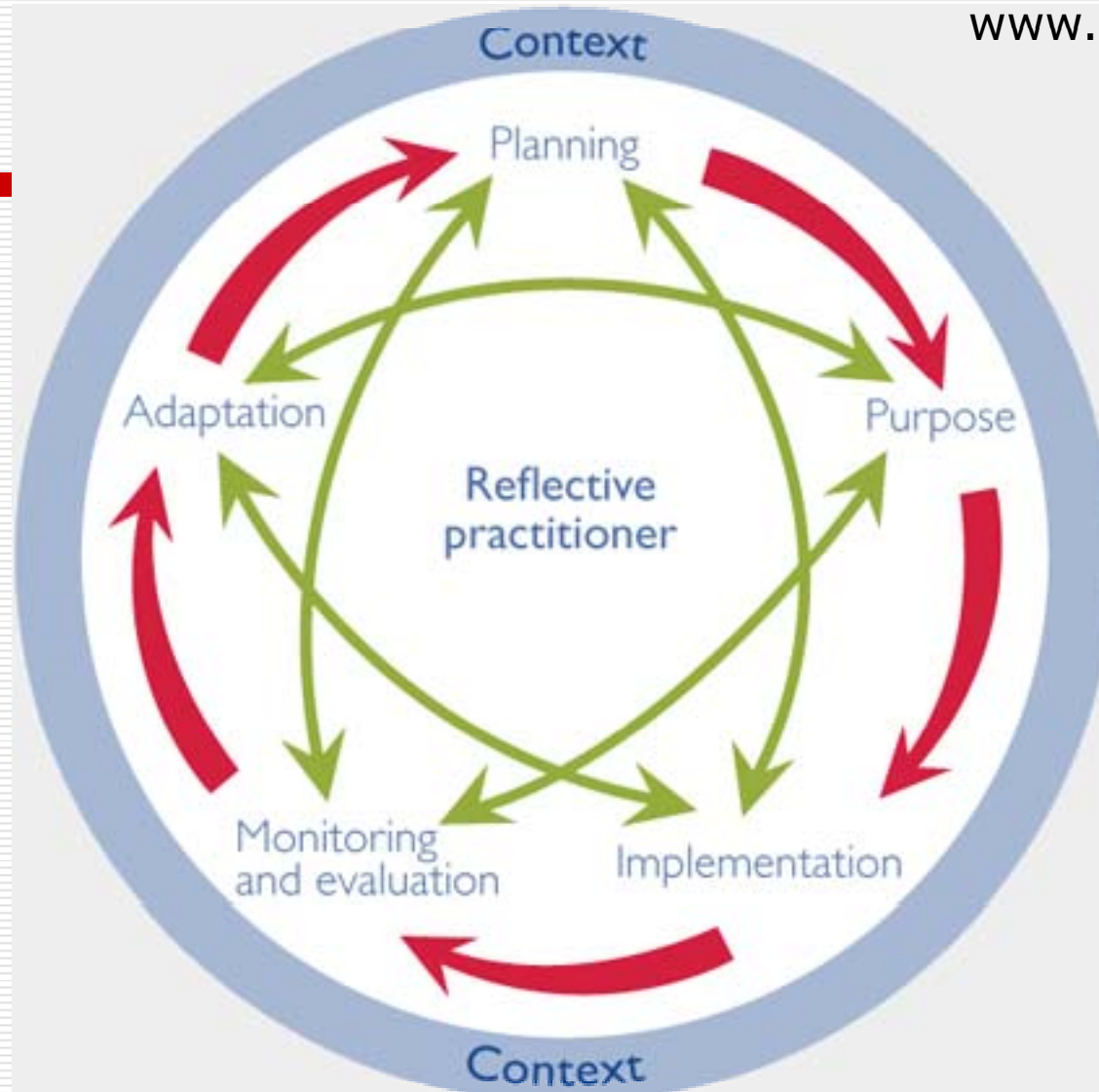
□ Realizacja

- Zasady rekrutacji
- Monitorowanie i wspomaganie osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia (procedury)
- Weryfikowanie i dokumentowanie osiągniętych efektów
- Warunki mobilności krajowej i zagranicznej
- Nabywanie umiejętności praktycznych (profil praktyczny)
- Publikowanie informacji (także o wynikach kształcenia)

Budowanie ...

- Ocena rezultatów – weryfikacja programów
 - Analiza realizacji celów kształcenia
 - Analiza adekwatności efektów kształcenia i przypisania punktów ECTS
 - Badanie jakości prac dyplomowych i egzaminów, analiza wyników nauczania
 - Badanie karier absolwentów
 - Badanie związku kwalifikacji z zatrudnieniem
- Modyfikacja

Konstruowanie programu - zapewnianie jakości

ECTS – znaczenie

- Jedyny wyznacznik miary wszystkich programów kształcenia (poza minimalną liczbą semestrów)
 - Ustawa Art. 8a – studia podyplomowe – nie krócej niż 2 semestry , co najmniej 60 ECTS;
 - Ustawa Art. 164a – studia I stopnia - co najmniej 180 ECTS, studia II stopnia – co najmniej 90 ECTS, jednolite studia magisterskie co najmniej 300 ECTS w 5 lat, lub 360 ECTS w 6 lat
 - Rozporządzenie 1.IX.2011 – para. 4 p. 1. studia doktoranckie od 45 do 60 ECTS, w tym 20 do 30 w ramach zajęć fakultatywnych rozwijających umiejętności dydaktyczne lub zawodowe; p.2. j.w. 10 do 15 ECTS (sic!)

ECTS

- Wymiar studiów w ECTS-ach może być różny dla studiów stacjonarnych/niestacjonarnych, profilu akademickiego/profil praktycznego
 - Na poziomie centralnym uczelni w wytycznych: ustalenia dotyczące liczby punktów ECTS i liczby semestrów dla poszczególnych poziomów i profili kształcenia oraz form studiów
 - program studiów powinien umożliwić wybór modułów kształcenia w wymiarze $\geq 30\%$ punktów ECTS – **kluczowy wymóg elastyczność - realny wybór!**
 - Liczba ECTS atrybutem modułu

ECTS

- ❑ w przypadku programu/kierunku wieloobszarowego – odpowiedni % punktów ECTS dla każdego z tych obszarów
- ❑ Punkty ECTS przypisać można w przypadku zaliczenia wszystkich przewidzianych dla modułu/programu efektów kształcenia -> zalecenia

ECTS – zalecenia

- ❑ realistyczna ocena możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia
- ❑ właściwy stopień szczegółowości opisu efektów kształcenia
- ❑ właściwa proporcja efektów kształcenia w poszczególnych kategoriach (W, U, KS)
- ❑ odpowiednia treść wyrażen opisujących efekty kształcenia
- ❑ zestaw efektów kształcenia w kategorii kompetencji społecznych uwzględniający zróżnicowane warunki osiągania tych efektów

Program studiów – opis

- Cechy
 - Forma studiów (stacjo/niestacjo)
 - Liczba semestrów i liczba ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji
- Opis modułów kształcenia
- Plan studiów
- Sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program

Opis modułu kształcenia

- ❑ efekty kształcenia i ich odniesienie do efektów kształcenia dla programu
- ❑ formy prowadzenia zajęć (z odniesieniem do efektów kształcenia)
- ❑ sposoby sprawdzania, czy założone efekty zostały osiągnięte przez studenta,
- ❑ liczba punktów ECTS (z pokazaniem sposobu jej wyznaczenia, zgodnie z zasadami systemu ECTS)

ocena sposobu przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów kształcenia stanowi element oceny programowej dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną

Wskaźniki sumaryczne

- ❑ liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- ❑ Liczba punktów ECTS, która student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia;
- ❑ liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym laboratoryjnych i projektowych;
- ❑ Minimalna liczbę ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły oferowane na zajęciach ogólnouniwersyteckich lub na innym kierunku studiów;
- ❑ Minimalna liczbę ECTS dla w-f;

Godziny kontaktowe

- liczba godzin zajęć prowadzonych na uczelni (godzin kontaktowych) związanych z realizacją programu kształcenia wynika pośrednio z
- łącznej liczby punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich 1 ECTS = 25-30 godzin pracy studenta

Nie ma regulacji określającej minimalną liczbę godzin zajęć prowadzonych na uczelni (godzin kontaktowych) związanych z realizacją programu kształcenia z wyj. kierunków podlegających standardom

dla studiów stacjonarnych - co najmniej połowa programu kształcenia realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich

ECTS – „Przewodnik ECTS”, 2009

- Miara nakładu **pracy studenta** na opanowanie zakładanych efektów kształcenia
- 1 ECTS = 25/30 godzin pracy studenta
- Semestr = 30 ECTS, rok = 60 ECTS, program = 180/240 ECTS 90/120 ECTS, 300/360 ECTS
- Transfer i akumulacja osiągnięć

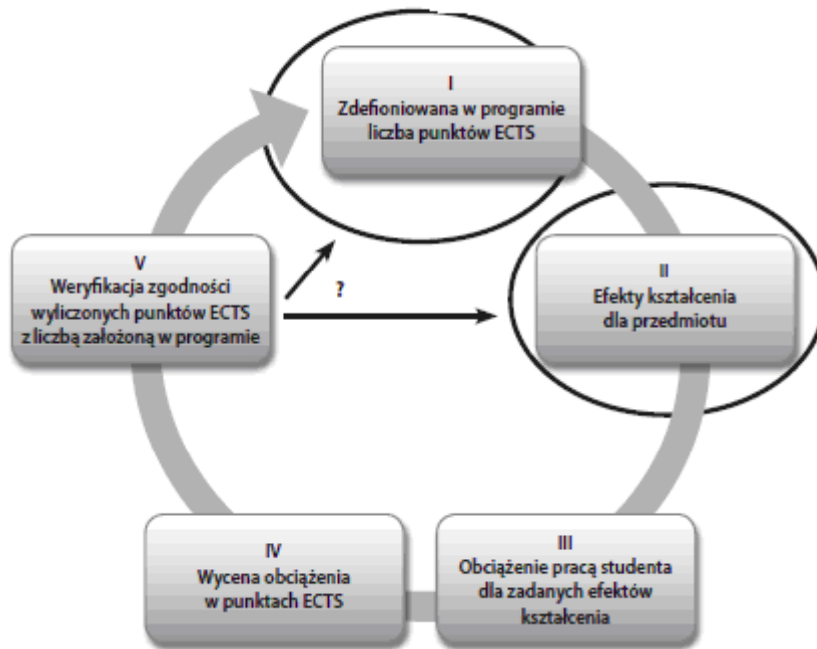
Inne zastosowania ECTS

- Uprawnienia studenta do studiów bezpłatnych Ustawa Art.170a
 - Dodatkowo 30 ECTS lub 90 ECTS na studiach międzyobszarowych
- Ogólnopolski wykaz studentów Art.170c:
 - Uzyskane ECTS na pierwszym kierunku studiów stacjonarnych
 - Limit punktów oraz liczba dodatkowych punktów
 - Suma punktów bezpłatnie uzyskanych
 - Liczba punktów do wykorzystania

Bilans ECTS

- Przepisanie: *Top-down – bottom-up*
- Przypisanie punktów ECTS do przedmiotów w porozumieniu ze studentami
- Metodologia liczenia nakładu pracy
 - Wszystkie działania prowadzące do zaliczenia modułu: uzyskania zakładanych efektów kształcenia
 - Nakład pracy określony przez nauczyciela
 - Nakład pracy liczony przez studentów
 - Porównanie

Autonomia programowa
uczelni – Ramy Kwalifikacji
dla SzW,
MNiSW 2010

2.2.6. Przebudowa przedmiotu w oparciu o efekty kształcenia jako proces
podlegający ciągłemu doskonaleniu

Dziękuję za uwagę!

BOLOGNA MINISTERIAL ANNIVERSARY CONFERENCE
Hungary Austria 2010